

35 IUN 1973

ALBINA CARPATILOR

fóia beletristică, științifică și literară
cu ilustrațiuni.

Redactor:
Iosif Popescu.

Editor:
Visarion Roman.

Apare în Sibiiu

la 15 și ultima fiă-cărei luni în fascicule de câte două côle.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:		Pentru România:	
Pe an	6 fiorini — cr.	Pe an	16 Lei noi.
6 luni	3 " " "	6 luni	8 " "
3 "	1 " 50 "	3 "	4 " "

O fasciculă costă 25 cruceeri séeu 70 bani.

Abonamente se pot face ori-când, ér numerii apăruți dela începutul anului pân' atunci se trămit noilor abonați.

Abonamentele se fac la editorul fóiei în Sibiiu, la birourile postale și la librării.

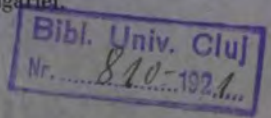
Pe învilitórea fóiei se primesc ori-ce inserate,
linia cu litere garmond costă la prima publicare 7 cr., la cele urmátóre 6 cr. v. a., și timbru de 30 cr. pentru fiă-care publicare.

Numérul 12.

SUMARIU.

Tecst: Petru Cázacul, de Iosif Popescu. — Ión Heliade Rádulescu. — Visul Dochiei, poemă dramatică de Frédéric Damé (fine). — Cugetări înțelepte ale unei mame de familie: I. Anii climatorice ai femeii. — Coloseul, de V. . . . (fine). — Cruțarea: I. Sêrguința. — Sonet, de I. Moșoiu. — Lozul cel mare, după Eugen Quinet. — Varietăți: Statistică, Notițe economice, Cugetări, Momente de distracțiune, Bibliografie, Gicitură.

Ilustrațiuni: Ión Heliade Rádulescu. — Tirnova, capitala Bulgariei.

22 OCT 2019

ALBINA CARPAȚILOR.

Apare la 15. și ultima să-cărei luni, în fascicule de 2 côle. ABONAMENTUL pentru Austro-Ungaria: pe an 6 fl., pe 6 luni 3 fl., pe 3 luni 1 fl. 50 cr.; pentru România: pe an 16 lei, pe 6 luni 8 lei, pe 3 luni 4 lei. — O fasciculă 25 cr. s'eu 70 bani. — Abonamentul se fac la editorul Visarion Roman în Sibiu, la colectorii, la oficiile postali și la toate librăriile.

Petru Căzacul

de Iosif Popescu.

I.

„Mórte.”

Era în primăvera anului 1592. Primele rațe calde ale sórelui făcuseră să inverleşcă colinele încântătoare ale Iașilor. Arborii înfrunziți de curând aveau acea colóre fragedă, care îndemnă la simțăminte dulci: de speranță și iubire. Vegetațiunea, redeșteptată din somnul ernei, se desvolta cu o repeziune surprindătoare, și adierea vântulețelor aducea parfumurile delicate ale primăverei, acea atmosferă blândă, dulce, care dă acestui anotimp numele de anotimpul amorului.

Într'una dintre casele cele mai mari ale capitalei moldovene, se strecurau ultimele rațe ale zilei prin obloanele întredeschise ale unei ferestre, și formau o dungă luminosă pe parchetul unei odăi. Eleganța, un lucș de bun gust, domnia în arangerea acestui cuib grațios. Covora gróse de Persia acoperiau parchetul asurdind șgomotul pașilor. Divane turcești invitau la ședere. Mese de nuc, încrustate cu eben, oglinzi de Veneția, în sfērșit o miă și una de lucruri mici, nefolositoare, care însă compun întregul unui cuib elegant, arătau că stăpânul seú stăpâna acestei camere se ținea de clasa înaltă, seú cel pușin avută, a societății. Ghiveciuri cu rose presărate în tóte părțile, în amestec cu flóri ecșotice, probau că rosa e flórea favorită. Un miros îmbêtător, un amestec de parfumuri orientale, cohvingea pe fericitul muritor, care putea să între aci, că numai o femeia, și încă o femeia frumoșă, putea posede acest locaș de đină. Parfumul e nedeslipit de o femeia frumoșă, ca de o flóre.

Pe unul dintre divane, impresurată de perini, zăcea mai mult, decât ședea, o femeia. Rar s'a vęđut o ființă mai încântătoare. Ea avea pēr negru și, printr'un rar capriciú al naturei, ochi albaștri; pelița feții era albă și delicată, nasul ușor încovoiét, gura de o tăietură perfectă.

Capul rezimat pe o perină lăsa să se vađă un gât rotund și alb ca de lebedă. Îmbrăcăminte de colóre închisă și cam lipită de corp desvelia tóte perfecțiunile formelor plastice în deplina lor desvoltare. Un observător atentiv ar fi găsit în ochiul ei o îndrăznělă ceva prea mare pentru o femeia, și gura ei avea o ușoră espresiune de mândrie.

La ce se gândia óre ea, cu ochiul pierdut în tavan, cu o espresiune de odată fragedă și resolută? La ce se gândia ea, pe când afară sórele apunend roșia cerul, pe când vântulețele adieau printre florile primăverei, pe când totul invita la fericire prin amor? Ore acesta să fi fost gândul ei? Nu șcim. Dar buzele ei surșeră și se păreau aprinse de o sárutare, când murmură un singur cuvânt, un nume: „Petru”. Acesta era cheia enigmei. Ea iubia, iubia pe un om, care se numia Petru.

De odată, acea gură atât de zimbitoré deveni seriósă, ér ochiul albastru aruncă o scânteia, o rađă rece, ca a unui stilet de oțel. — „Petre,” đise ea, „tu mă vei rěsbuna. Acel monstru, care m'a făcut orfelină și vėduvă, va trebui să cadă supt paloșul tēu. Petre, tu ești frumos, ești mare, ești nobil, și decă vei voi, vei rěsturna acest tron corupt, care deșteptă orórea poporului. Da, iubitul meú, numai tu ai fi în stare să redai patriei strălucirea trecută, și să îmbunătățești starea bietului Moldovén, care geme supt miile de poveri!”

La aceste cuvinte ușa se deschise fără șgomot, și un om intră.

Era una din acele staturi imposante, care par făcute pentru a comanda omenimei. Un corp înalt și desvoltat cu armonia purta un cap plin de nobleță. Un pēr negru cădea în bucle bogate pe umerii lui largi, și nișce ochi negrii păreau că aruncă scânteii. Tótă înfățișarea lui avea acel caracter de mărime, care se pare a fi privilegiul celor născuți pe tron.

SIBIUL
ACADEMIEI
ROMANE

— „Bine-ai venit, iubite,” îi dîse tinera femeie în-
tîndu-î mîna, pe care Petru o sîrută cu foc. „Chiar
mă gîndiam la tine.”

— „Cît sunt de fericit pentru aceste cuvinte, scumpa
mea Mariă! Cređi tu, că eu am alte gînduri, decît tine?
Cređi, că există pentru mine alt-ceva decît iubirea ta?
Prin tine și pentru tine trăesc eu. Decă n'ai fi tu, aș
lepăda dela mine acéstă vieță, care nu mi s'ar mai părea
bună de nimic.”

Vorbînd astfel, Petru ședea la picioarele Mariei. Era
o grupă din cele mai grațioase; ochii amîndurora păreau
că se oglindéză unii într'alții. Tótă puterea lor de vieță
era concentrată în aceste organe, care străluceau de un
foc pasionat. Se părea, că acéstă flacără mistuitoare îi va
ferici, sêu îi va nimici.

— „Da,” continuă el, pe cînd ochii sîi erau umeđi
de recunoștință, „eu trăesc numai pentru tine, care ai
spus cele dintăiu cuvinte dulci bietului pribég destinat
pentru suferință. Cînd am venit aici din țeri depărtate,
însoțit numai de buul meu Stroe, tu mi-ai deschis porțile
casei tale, unde cuvintele tale mî-au dat speranță. —
Scumpă Mario, cum voiú putea să-ți arăt vre-odată, cît
te iubesc? Cînd voiú putea jertfi sîngele meu pentru
tine? ... Dar ce vîd? fața ta s'a întristat, tu plîngi?”

— „Așa este, iubite ... Plîng de bucuriă și de
durere ... Ascultă-mă. Aveam un tată, care mă iubia,
un soț, care mă adora. Ei își iubiau țera tot atît, ba
póte mai mult, decît pe mine. Acest simțămînt i-a în-
demnat să conspire în contra cumplitului Aron, care dom-
neșce acum. Dar, vai! tiranul a aflat prin spionii sîi, ce
se petrecea, și amîndouă cađură jertfa iubirei lor de pa-
triă ...” Ea tăcu un minut. Pe urmă se reculese și
continuă: „Veđi dară, iubite, că eu nu eram mai puțin
părăsită și mai puțin nenorocită, decît tine, pîna cînd
ne-am întîlnit. De acum existențele noastre vor rămănea
unite, nu este așa? și vieța va mai avea ăile fericite pen-
tru noi! ...” Ea surídea; peste o secundă însă zîmbetul
dispăru și fața i se întristă din nou. „Dar, totuși,” dîse
ea, „pîna cînd sîngele iubitorilor mei nu va fi rîsunat, va
rămănea o umbră în fericirea mea.”

Ea tăcu și o lacrimă curse lin din frumosul ei ochiu
și pe alba ei față.

Apoi de odată frumoșa femeie se rădică în picioare și
ochiul ei aruncă erășii o rađă rece. „Ascultă, Petre,” dîse
ea și vocea ei vibra. „Astăđi, umbrele celor perduți, pă-
tate de sînge, au rēmas în continuu înaintea ochilor mei.
Numai puterea deosebită a iubirei tale m'a făcut să uit
un moment cuvintele tatălui meu. Decă vom muri, rē-
sună-ne, mî-a đis el, și de atunci nu l'am mai vĕdut.”

Petru privia cu admirare acea frumoșă statură, care
se înălțase în tótă mândria ei, și o însuflețire, pe care nu
o cunoscuse pîna acum, se strecură în sufletul sĕu. Ochiul
lui încă strălucia.

— „Fică demnă a unui párinte nobil!” dîse el. „Tu
nu vĕi combate singură acest monstru. Brațul meu te va
sprigini, și esistența mea, care pîna acum nu avea nici
un scop, va fi consacrată acestui act de rēsbunare. De
aci încolo tu vĕi comanda, ér servul tĕu fidel va asculta.”

— „Îți mulțămesc, nobilul meu amic,” dîse Maria
printre lacrimi, și întinse mîna tinĕrului bărbat. „Eram
sigură de iubirea ta. Însă nu eu voiú comanda; tu vĕi

fi conducătorul, ér mica dar fidela mea partidă va esecuta.
Ascultă! Spre răsărit dela orașelul Orchei se află un lac
format de rîurile Rĕut și Cula. În mijlocul lacului se in-
tinde o insulă bogată, acoperită de vii și pomi. Acéstă
insulă este a mea împreună cu pădurile, ce se întind pe
marginea apusénă a lacului. Pe aci lăcușce un nĕm rē-
boinic de Moldoveni, formați în lupta continuă cu vecinii
lor, Tătari. Ei recunosc de cap pe párcălabul Orcheianul,
prietin vechiú al familiei mele. Cu acesta sunt eu în în-
telegere, dar rețéua de spioni, cu care mă impresóră ti-
ranul dela mórtea tatălui meu, mă împiedecă de a-l primi
aci. Chiar tu, iubite, trebuie să te păzești. A fost de
ajuns să te vađ cine-va întrînd la mine, pentru ca să
devil suspect. Măne îți voiú da un argat credincios al
meu, cu care vĕi pleca pentru a te pune în întelegere cu
párcălabul. Și pe aci mai am boeri, vechi prietini ai ta-
tălui meu, pe care urgia lui vodă îi împiedecă de a-și arĕta
devotamentul pe față; dar, sunt sigură, că în momentul
decisiv mă vor sprigini și ei.”

— „Cât de bine știi tu judeca lucrurile,” dîse Petru
cu o admirare vĕdită. „Cu un ánger pázitor ca tine sunt
sigur că vom reuși. Măne séră dar ne vom pune pe
drum ... Dar, cum voiú putea convinge pe párcălab,
că sunt prietinel tĕu?”

— „Mai întăiu, párcălabul cunoșce fórté bine pe
argatul meu fidel; pe urmă, ține inelul acesta. Presen-
tându-te cu el, vĕi căpĕta orí-ce vĕi voi, și toți îți vor fi
supuși, ca mié însu-mi. Înainte de a pleca, vino să mă veđi!”

După ce fură arangeate amĕnuntele acestui plan,
Petru părăsi casa Mariei.

Afară era întunec. După o đí frumoșă urmase o
nopte întunecósă. Nouri negrii alergau pe cer cu o repe-
điciune fantastică. Petru înainta încet și pe gînduri prin
stradele Iașilor. Mii de cugete parte triste, parte vesele,
se învĕrtiau în creerii lui. Ca într'o laternă magică se
schimbau în sufletul sĕu tablourile primei copilării și dife-
ritele episoade ale vieții sale aventurose. Ca prin vis își
aducea aminte din fragedă prunciă de îmbrățișările unei
dómne mari; acestea au fost singurele mângăeri de mamă.
Pe urmă, nimic, nimic. Singur bătrănul Stroe, care fusese,
așa đicĕnd, un tată, unicul protector al copilăriei sale, sin-
gur Stroe s'a mai ivit ca o persoană iubită în vieța sa.

Fidelul amic nu șcia, sĕu nu voia să-i spună, decăt
că e fiú de boer mare și că, în turburările urmate prin
desele schimbări de domni, rămăsese orfelin și sub scutul
lui singur. Avea din acéstă epocă suvenirii întunecate de
schimbări repeđi de locuință, de călătorii lungi și osteniciose.

Pe urmă se vĕdu mai mare, în capitala Sultanilor,
făcĕnd progrese supt conducerea unor profesori greci. Petru
era om învĕțat pentru timpul sĕu. Afară de moldoveneșce,
șcia greceșce, turceșce și latineșce. În mánuirea armelor
era perfect și în călărie plin de siguranță.

Un lucru îl intrigase la început. Nu șcia, de unde
scotea Stroe banii de lipsă pentru creșcerea sa. Bătrănul
îi spuse de mai multe ori, că i-a rēmas ceva dela párinți
și Petru se mulțami cu atît. Cu timpul se obicînuí așa
de bine cu acest metod, încăt se lăsă pe Stroe, să îngri-
jĕscă de esistență cum va șci.

Odată bătrănul intendent îi dîse cu auctoritatea, pe
care și-o căștigase în decursul timpurilor: „Fĕtul meu,
afacerile noastre financiare cer să plecăm în grabă la Iași.”

— „Să plecăm,” răspuse Petru, și ei se puseră pe drum.

Ajungând la Iași, închiriară o casă mai modestă, unde Petru își reîncepu viața sa consacrată studiului și exercițiilor corporale. I se părea însă lucru ciudat, că Stroe avea un aer mai misterios ca de obicei și îi recomanda prudența în relațiile sale. Dar unde e prudență într-un suflet tânăr? Înfocatul june, vădând odată la biserică pe tinăra văduvă, se aprinse de o iubire nebună, și știu ajunge a o cunoaște și a fi iubit de ea.

Tote aceste faze ale vieții lui îi treceau repede prin creeri. Petru simțea, că numai de când văduse pe Maria începuse să trăiască. Și acum nu-și mai putea închipui viața fără ea. El, sârmanul orfelin fără nume, se vedea iubit de o doamnă mare, și simțea că sângele său vărsat picătură de picătură n'ar fi de ajuns pentru a-și arăta recunoștința către bogata și nobila lui iubită.

Cufundat în astfel de cugetări, Petru înainta încet prin mai multe strade înguste. Nu se auzea, decât șuieratul vântului, care fluștura pletele lungi ale tinărului bărbat și mantaua-i cavalerescă. Epoca crâncenă a lui Aronvodă cumplitul făcea pe omenii să se încuie în case îndată ce înopta.

De odată auzul fin al lui Petru deosebi șgomotul ușor al unor pași, ér ochiul său de șoim descoperi contarele unei umbre, care înainta cu precauțiune cu câți-va pași înaintea lui. Tinărul fu tare intrigat la această vedere, și un fel de presimțire îl făcu să se ascundă sub bolta unei porți, unde întunerecul era deplin. În curând o a doua umbră trecu cu aceleși precauțiuni aproape de el. Lui Petru i se păru că fața aceluși om era mascată.

Tinărul, împins de o putere mai tare decât voința sa, se pregăti să o urmeze, când de odată vântul aduse pe aripile sale notele plângătoare ale unei arii trise. O voce gravă de bărbat cânta aceste cupleturi:

Frunză verde mătrăgună,
Astăzi gluma, jéu, nu-î bună.
Că-ți de sus de prin vèzduhuri
Se scobóră negre duhuri,

Și, märe, te impresörä
Ca și cetele de ciorä;
Ér ciora când se iveșce
A mörte de om cobășce.

Te păzeșce, mei bädică,
Mörtea vine pe potică.
Morții-i place să glumășcă
Cu vieța omenășcă.

Inima lui Petru se strânse la auzul acestor cuvinte cobitoare. Fără de voce, el se oprí.

Atunci o a treia umbră misterioasă trecu pe dinaintea lui. De astă-dată încercarea era prea mare. Petru se luă după urmele necunoscutului și ascunzându-se pe lângă case, reuși a înainta fără a fi văzut.

Ajungând la o căsuță, care se părea părăsită, umbra se oprí și bătu de trei ori într-o pörtă vechiă. Petru abia avu timpul să se ascundă la colțul unei strădișore pentru a nu fi observat de acel om misterios, ale căruia priviri păreau că voesc să pëtrundă întunerecul nopții.

Cine-va veni să deschidă pörta, și o voce, pe care urechea fină a lui Petru o deosebi ușor, pronunțä cuvântul: „Mörte.” Atunci un tunet teribil rësunä și împedecä pe amicul nostru să audä rëspunsul omului mascat.

— „Ah!” își dïse Petru, „acësta trebuie să fiä o p-rolä. De sigur aici e cuibul vre unei societäți secrete.” O curiositate fără margini îl cuprinse.

Naturei sale aventurose i se da ocaziune de a străbate un mister atât de atrăgëtor. Dar cum să facä? Pörta se închisese în urma celor doui ömenii, și el nu auzise rëspunsul omului mascat.

Petru așteptä creșënd, că un alt membru al acestei societäți se va mai ivi, și că astfel va putea cunoaște cheia, care-î va deschide acëstä locuință. Înzadar! Nimeni nu veni.

— „Ei bine! dïse el, după ce așteptä ca o jumëtare de örä în deșert, „dëcă nu vin ei la mine, më voiü duce eu la ei.” Fantasia lui înfocată îi presenta de acum töte plăcerile unui mister străbätut.

Cu precauțiuni neauzite se învërti el împregiurul căsuței misteriose. Acësta nu presenta nimic estraordinar. Era un edificiu mic, și învechit, impresurat din töte părțile, afarä de fațadä, cu o grädinä părăsitä, care părea o pădure primitivä, atât era de sëlbatică și nesträbätutä.

Pörta vechiä și pușin înaltä a curții presenta o pedecä förte micä celor ce ar fi voit să șcie ce se aflä în läuntru.

Cu impetuositatea caracterului său, Petru nu se gândi mult, ci sări cu ușurință peste pörtä și ajunse într'o curte pe care nu o despärția nimic de grädina amintitä. Erba creșcea aici cu prisosință, cel pușin așa credea Petru, că-ți pașii sei nu făceäü nici un șgomot. Curte și grädinä păreäü lipsite de öri-ce vietate. Surprins de acëstä tăcere, Petru înaintä încet prin curte, pe urmä înträ în grädinä și rëtäci încöce și încolo, fără ca ochiul său se descopere vre o fințä omenășcă, fără că urechea lui să deosebășcă vre un sunet suspect.

Din când în când o suflare a vântului mișca crengile arborilor și tușișul grädinei, care șueraü lugubru. Cäte un fulger despica aerul și un tunet îndepärtat îi urma mai târziu. Atunci, pentru o clipä, arborii luäü forme bizare, proiectäü umbre urieșe, care se mișcaü fantastice; lui Petru i se părea că e impresurat de demoni. Apöi érašii întra totul în tăcere.

— „Drace!” își dïcea Petru, „m'am vrit fără folos într'o mare incuralä. Cine m'a pus să întru în acëstä pădure primitivä, unde se pare că suflet de om n'a umblat? Dar ce s'au făcut prietenii de adinöori? Trebuie că au întrat în päment, de n'au läsat nici o urmä după ei.

Atunci cäntatul cucului rësunä singuratic în tăcerea generalä.

— „Fii bine-cuvëntatä, pasëre, care intrerupü acëstä tăcere de mörte. Cucule, tot ești tu bäiet bun, și-a fost milä de uritul meu, și te-ai apucat să-mi cänti nöptea, afarä din obiceiü. Dar, én spune-mi, prietine, câți ani imi dai?” La aceste cuvinte, Petru, uitându-și unde se afla, începu să ridä cu hohot.

Cucul tăcu. Semn rëü!

— „Ho! ho! tu tací, dragul meu. Va să dïcă nu vreü să-mi dai ani de vieță! O să ne stricäm prieteșugul: dëcă nu-mi dai ani, spune-mi cel pușin, câte luni?”

Pasërea tăcu.

— „Nici luni, atunci césuri.” — Aceeși tăcere. „Dëcă nu-mi dai césuri, spune-mi ce-mi dai, pasëre a diavolului!”

— „Mörte!” rëspunse o voce, și o iasmä nęgrä se rădicä înaintea lui.

— „Piei, nălucă!“ strigă Petru sărind în laturi și punând mâna pe mânerul junghiului.

— „Mörte!“ repetă glasul a doua și a treia oră, fără ca Petru să pötă da losinca. Atunci tăișul unui junghiu lat străluci în mâna necunoscutului, care se aruncă asupra tinerei lui.

— „Ho! ho! gluma se îngroșă,“ strigă Petru, ér pumnul său de fer strînse mâna ucigașului cu atâta putere, încât acesta cădu în genunchi scoțënd un gemet surd, și scăpă arma din mână.

— „Loveșce, spion al tiranului!“ dișe el cu o voce năbușită.

— „Ce diçi, afurisitule? Tu atacă ómenii nóptea, și pe urmă tot tu faci gură mare! En să-ți vedem cinstita față!“ Cu mâna stângă Petru smulse masca necunoscutului. Atunci, ca prin farmec, un fulger lumină fețele celor doui adversari. Amëndouï scóseră un strigăt de mirare.

— „Stoica!“ strigă Petru.

— „Stăpâne, iertare! Mi-am făcut datoria,“ dișe necunoscutul, care nu era altul decât argatul fidel al Mariei.

Petru lăsă brațul lui Stoica; acesta se sculă în picioare, dar rămase ca capul plecat și umilit.

— „Ce fel, jupân Stoica? Tu faci parte din societăți secrete, și vrei să uciđi ómenii nóptea? Frumos!“

— „Iértă-mé, stăpâne. Te-am luat drept o iscódă a stăpânirei, deóre-ce n'ai putut să-mi dai losinca, și . . . .“

— „Te iert,“ îl intrerupse Petru, „dar cu o condițiune: să mă conducă în vizunia, unde se adună acești demoni negrii, pe cari i-am vëđut mai adinóri.“

— „Dar, stăpâne, jurământul mă împiedecă, și mai bine voiú să mor, decât să-l calc.“

— „Nu vei muri și nu-ți vei călca jurământul. După cât am înțeles, voi lucrați în contra stăpânirei. Ei bine, eú încă nu am alt scop. Stăpâna ta te-a destipat să me însoțesci mâne într'o călătoriă, care va decide de sórtea tiranului. Veđi dară, că nu faci nici un păcat, decât mă introduc.“

— „Décă e așa, atunci te voiú introduce, dar trebuiec mai întâiú îndeplinite unele forme, și vei putea deveni membru al societății, după ce vei da probe de bunăvoință.“

— „Acum n'am timp să mă gândesc la probe; trebuie să străbat îndată acest mister. Tu vei fi cunoscënd vre un loc secret, de unde să pötă omul vedea și auđi, fără a fi observat.“

— „Într'adevér cunosc un așa loc, și-l cunosc așa diçënd singur, ca unul care sunt însărcinat cu paza acestor localități și cu introducerea neofitilor. Dar . . . stăpâne . . . decât vom fi descoperiți . . . mórtea fără cruțare va fi pedépsa nóstră.“

— „Ei, și ce-ți pasă de mórte? Décă tiranul te-ar descoperi, nu te-ar aștepta furcile? Viéța ta nu este în joc în fiă-care minut? A muri o di mai curënd, séu mai târđiú, o miserie!“

— „Fiă dar . . . mă supun în numele stăpânei mele, pentru care mi-ași da bucurov viéța.“

— „Bravo, Stoica! Etă un cuvënt înțelept! Trebuie să ne cunóșcem unii pe alții, decât vrem să lucrăm împreună. Acum înainte!“

— „Ține-te de mine, stăpâne, și calcă cu cel mai mic sgomot putincios. Ómenii nóștri aú urechi bune și junghiuři agere.“

Petru surise cu dispreț, dar făcu cum i se dișe. Stoica plecă înainte înlăturând cu mare precauțiune arbustele și crengile arborilor. Se părea că fiă-care tufă era însemnată și că Stoica șcia să-și găsească drumul prin întunerecul nopții. Peste câte-va minute se opri el înaintea unui boschet atât de des, încât se părea că abia paserile ar putea să-l străbată. Aci Stoica depărtă un arbust, și mâna sa, căutând prin érbă, atinse un inel de fier și trase de el. O ușă mică să rădică și lăsă o gaură, prin care abia încăpea un om. Stoica pătrunse în boschet înlăturând arbustele, și intră în acea gaură. Petru îl urmă.

Când ajunse lângă soțul său, acesta îi șopti la ureche:

— „Ține ușa și scobórá-te după mine. Aibi grijă . . . Scara este vechiă, îngustă și lunecósă . . . să nu ți se n-tâmple vre o nenorocire, care ar face prea mare sgomot. Când vei intra cu totul în gaură, lasă încetinel clapa peste noi.“

Petru făcu întogmai și se pomeni într'un fel de urloiu îngust, unde mișcările erau fórte grele. Trebuia să înainteze încet pe această scară lunecósă, și numai cu puterea brațelor se putu reține să nu cadă. Petru numără vre o 30 de trepți; atunci piciorul său atinse pământul. Stoica îl luă de mână și-l conduse încet printr'o galerie, în care trebuiaú să umble plecați, pentru a nu se lovi cu capetele de tavan. La fiă-care pas, Petru se isbia într'un părete său în celălalt, și natura sa înflăcărată era aprópe să isbuenescă de nerăbdare. După o rétăcire de câte-va minute printr'un șir de astfel de galerii, Stoica se opri. Brațul său înlătură nișce scânduri și deschise astfel o gaură piezișe. — „Pe aici ne vom urca,“ șopti el, și șopta lui se auđi mai mult ca o suflare. „Reține-ți și resuflarea, că-ci ne apropiăm de țintă.“

După un mic drum ostentor, ajunseră ei într'o galerie mai spaçiosă. De aci se auđia ca un sgomot surd, produs de valurile mării, care se isbesc de stâncile malului, séu ca vuetul îndepărtat al unei mulțimi de ómeni.

Stoica deschise o ușă și străbătu, urmat de Petru, într'o sală spaçiosă, de unde glasuri de ómeni se auđiau curate și puternice. Printr'un fel de gaură practicată aprópe de tavan străbăteaú rađe slabe de lumină. Stoica se duse cătră un părete al salei, unde găsi nișce trepți. Pe aci se urcă cu Petru într'un fel de balcon, care conducea la gaura amintită. Acesta era o spărtură în părete, neregulată și tare înclinată; ea putea să dea trecere unui singur om. Ochiul lacomi al lui Petru se îndreptară prin această deschidere, și o privelișce fantastică li se prezentă.

(Va urma.)

Ión Heliade Rădulescu¹⁾.

În 6 Ianuarie 1802 se născu în Têrgoviște acela, care mai târđiú își câștigă numele de „părintele limbei române.“

Vechia capitală română, légănul copilăriei sale, îl inspiră mai târđiú pentru a cânta: „Ruinele Têrgoviștei“.

¹⁾ La compunerea acestei schițe ne-am folosit de datele din „conferința“ ținută de d-nul I. Athanasiade la societ. „Concordia română.“

Fiul recunoscător scóte din uitare acea vechiă cetate, martură a gloriei străbune. Ruinele Têrgoviștei, pe care acum cresc mușchii singurătății, au avut limbă pentru Heliade și i-au istorisit faptele mari ale trecutului. Aci trebuie căutată originea gustului deosebit al poetului de a cânta mai mult istoria; născut între ruine bătrâne, putea el cugeta la altcine-va decât la vechii eroi, cari au trăit pe aci?

Prima educațiune și-o făcu Heliade în București, în șcôla fundată de nemuritorul Lazar. Tot supt acest măestru mare trecu mai în urmă în colegiul St.-Sava, unde ajunse profesor, în etate de 20 ani. El ocupă postul acesta dela 1818—1827, dând lecțiuni de limba română, istorie, geografie și matematici. Pe timpul acesta nu era lucru ușor a fi profesor, că-cî manuale nu esistau. Numai activitatea deosebită a lui Heliade, care se amesteca în tóte ramurile, fu în stare a învinge greutățile.

Numai cei, cari au o idee despre starea limbii române în timpurile acestea, vor putea înțelege opera gigantică a acestui nou Hercules. Grecismul, care pătrunsesse în limbă prin domnia Fanarului, Slavismul, care o pângărise, încau elementul latin. Poporul singur își mai vorbia dulcea sa limbă, pe când boerii se rușinau de ea.

Heliade își propuse să plivescă grădina, și se luptă din tóte puterile pentru acest scop înalt. În decursul profesurii sale prelucră gramatica lui Văcărescu, traduse matematica lui Franqueur, publică: Ruinele Têrgoviștei, stanțe eroice, Heruvimul și Serafimul, mare poemă plină de grație.

Heliade este fundatorul țiaristicii în România; în 1828 publică țiarul „Curierul român”, ér la 1836: „Curierul de ambe secse”. Negreșit aceste foi aveaú forte puçini abonați, că-cî nimeni nu cetia româneșce; ele au contribuit însé mult la desvoltarea limbii române și au continuat a apărea până la 1848, când s'a esilat Rădulescu.

Tot în această periódă a tradus acesta mai multe bucăți din Lord Byron, din Cervantes, din Meditațiunile lui Lamartine, din Voltaire și Mollière. Din Boileau a tradus Arta poetică, din A. Dumas, Couricolo și Speroneze; din Guizot: Istoria civilizațiunei; din George Sand: Lelia.

El e și fundatorul buletinului oficial, astăđi „Monitor oficial.”

Una dintre frumoșele sale opere este întemeierea societății filarmonice, care a preparat spiritele la reformele revoluțiunei din 1848. Puçin după acesta urmă înființarea teatrului național, cu care a cheltuit Heliade mulți bani și din punga sa.

La 1844 a făcut el mare senzațiune prin „Mircea”, dramă eroică, și prin cele două cânturi din „Mihaida”.

În sfêrșit sosi anul 1848. Până aci Heliade a ocupat o mulțime de funcțiuni. A fost inspector general al șcôlelor, șeful arhivelor, ministru al cultelor și instrucțiunei publice supt Bibescu-vodă, și în fine unul dintre membrii locotenentei domneșci în 1848. Mai la urmă fu transformat în cap al guvernului provisorii român, recunoscut de Sublima pôrtă și de celelalte puteri europene.

În Septemvre 1848 fu silit să plece în esil, unde rămase până în 1859. Acastă

întemplantare a slăbit tare încrederea lui Heliade în stéua bună a națiunei sale. Decepțiunile i-au dărâpanat puterea de acțiune. Cu tóte acestea nenorocirile nu l'au învins, că-cî Heliade scriă în esil: „Mémoires sur l'histoire de la régénération roumaine, ou sur les événements de 1848 accomplis en Vallachie.” Pe urmă: „Le protectorat du Czar.” operă de mare importanță; Souvenirs et impressions d'un proscrit; Les actes des hommes de 1848 et le dossier relatif aux affaires des principautés danubiennes.

Tóte aceste opere, scrise în limba franceză, au fost lucrate la Paris.

Ion Heliade Rădulescu. (Pag. 180.)

În timpul șederei sale la Chio a început traducerea și comentarea bibliei, lăsând în urmă-î monumentul istorico-literar: Biblicele. — Tot aci scrise: Istoria universală critică (inedită).

În Noemvre 1854 este numit de Turcia „Reprezentant al României pe lângă Omer-Pașa.“ Acastă funcțiune a durat până la 1855 și i-a permis lui Heliade să intre-înă des în favorul Românilor, pentru că de câte-ori se tractau interesele României, Turcii îl consulta. Astfel Rădulescu a găsit mijloce să fiă folositor patriei sale și în esil.

În 1856 fundeză în Constantinopol o scriere periodică: „Conservatorul“, care pe baza vechilor tractate cu Turcia, apără în mijlocul Turcilor autonomia României. Trebuia un mare curagiu pentru a scrie astfel de lucruri pe acele timpuri. Dar Heliade o făcu fără temere, că-çi iubirea patriei făcea la el să tacă ori-ce alte considerări. Tot la Constantinopol a scris mai multe satire, ca Cobza lui Marinică și Tandalida; pe urmă: descrierea Europei după tractatul din Paris, care a fost tradusă mai în toate limbile.

Cătră finea anului 1858 esilații se întorc în țeră, și cu ei Heliade Rădulescu. Cel dintâiu lucru al acestuia a fost să rețină publicarea foii: Curierul român, care însă a fost suprimat după al treilea număr.

În anul 1860 întemeiază ziarul: Proprietarul român, care dură până în 1862. În această foia apără Heliade împroprietărirea țeranilor; efectele acestei lupte se vedură cu două ani mai târziu, în 1864, când împroprietărirea se sêvârși.

Dela 1859—1860 scrise: Echilibrul între antitese, Bibliotecă portativă în 5 volume, Critica gramaticală, Morala, Diverse în 2 volume, și mai multe poesii inedite. Tot în această perioadă lucră un Abecedar, o Carte de rugăciuni, o Morală evanghelică, Istoria Românilor, în fine Creștinismul și Catolicismul.

La 1866 întemeiază un nou ziar: „Legalitatea“, care susține împroprietărirea țeranilor, tare combătută de adversari. Tot-deodată traduce mai multe tragedii și drame, și învațesce colecțiunea satirelor cu: Măceșul și Florile, Cântecul ursului și Șoldan țiganul.

În această perioadă dela 1859 până la 1870, Heliade a avut mai multe funcțiuni: a fost efor al școlilor și președinte al Academiei române, membru al comitetului teatral și al societății pentru învățătura poporului român, în fine în două rânduri deputat în camera legiuitoare.

Pe la finea anului 1870, Heliade încărcat de ani, obosit de lupte, se retrage din viața publică. El dăce adio penii, și lasă pe alții mai tineri să-î ia locul.

În sfârșit, în Mai 1872, veteranul luptător adorme pentru totdeauna, și incheie astfel o viață atât de avută în fapte frumoase.

Familia lui primi adrese de condolență din toate părțile.

Ca om privat, Heliade era plin de afabilitate. Cine se adresa la densusl era sigur de un sfat bun și sincer. Cât despre nobilimea simțămintelor sale, mărimea carac-

terului său, statornicia sa și iubirea țerei sale, nici nu mai trebuie să vorbim. Totă viața lui, toate puterile sale morale și fizice consacrate la regenerarea națiunii sale iubite, sunt probe îndestulătoare despre ceea ce simția Heliade.

Inimicii său pizmuitoari lui s'au acățat de scrierile sale, pôte de politica sa, dar nimeni n'a cutezat să pună la îndoială patriotismul lui și integritatea caracterului său. Cu deosebire iubirea de națiune, care conduce toți pașii săi dela începutul vieții sale, prin luptele societății, prin suferințele esilului, prin decepțiuni și până în grôpă, acea admirabilă iubire de națiune nu s'a trădat nici un moment.

Trbuie să admitem, că bătrânii noștri își șcieau iubi națiunea cu mult mai bine decât noi. Sêrmana națiune! Ea era un prunc vitreg al Europei, pentru care esistau numai batjocure și suferințe. Și bătrânii noștri literați și ômenii politici, cari pe atunci erau tineri, în flôrea vârstei, au luat acest copil în brațele lor, l'au crescut sub scutul lor, l'au apêrat de furtune cu trupul lor. Acum copilul este om mare; se vede că de aceea nu-l mai șcim iubi, cum trebuie, dar șcim rîde de cei cari l'au crescut. Vor dăce mulți tineri că timpurile s'au schimbat. Da s'au schimbat, dar și noi ne-am schimbat. Noi nu mai avem credința bătrânilor noștri, nu mai avem statornicia lor, cerbicioșia lor în luptă, încrederea în puterile și în zelul nostru; nu mai avem dorul de a face sacrificii spirituale și materiale pentru națiune. Da, timpurile s'au schimbat. Pe când bătrânii noștri aduceau din străinătate un dor și mai fierbinte de a lucra pentru binele comun, o inimă tare, un curagiu neînvins, pe atunci tinerii noștri aduc ideii de cosmopolitism, recela pentru tot ce e național, o oboselă precoce, o apatie de bun ton, în sfârșit o blasare în toate ale vieții. Da, timpurile s'au schimbat!

Elev al marelui Lazar, Heliade a fost demn de el. Pôte, ca om literat, s'a amestecat în prea multe ramuri, dar cine era să lucre, decât nu lucra el? Cine era să crească generațiunea tinere, să o învețe în limba ei, decât nu acela care în vîrstă de 20 ani era profesor? De altcum traduceriile sale sunt lucrate cu artă și gust, și în lucrările sale originale se vede cugetarea și péna măestrului. Cu deosebire „Sburătorul“, acea inspirațiune dragălașe a talentului său tiner, este un model de limbă. Pe urmă satirele lui, unde se biciuesce străinul, care voește din toate părțile să pîtrundă în inima Românilor, au devenit populare prin cârțile de cetire ale copiilor.

Nu este chiamarea noastră a ștudii pe Heliade Rădulescu. Acest studiul îl va face de sigur vre o péna competentă la timpul său, când pasiunile politice se vor liniști, și când meritele scriitorului și ale omului politic vor putea fi privite cu recela și nepărținirea cuvințiosă. Dar ori din ce punct de vedere va fi privit el, ca om politic, ca scriitor, ca cetățen, ca om privat, Heliade va rămânea o mare figură în istoria desvoltării noastre naționale. Patriotismul său fierbinte, și iubirea nemărginită a națiunii îl vor ținea totdeauna la rangul ce i se cuvine. Ômenii cunosători l'au și numit „părintele limbei române“, noi credem că el a fost „părintele națiunii române“.

Visul Dochiei.

Poemă dramatică

de Frédéric Damé, traducere de d-nii D. Olănescu și T. Șerbănescu.

(Fine).

Dochia.

Eü visez eroi, copiii.

România.

Eü, eü cuget la martiri,

Cuget la viteza öste care fu adese-ori
Prin frig și prin ostenele de totfelul bântuită,
Nici-odată 'ngenuchiată, nici-odată domolită,
Ce-a știut ca să reziste crușilor apăsători.
Astfel bravii de-altădată în măcelurile crunte
Alergău să cate morțe; ér victoria pe frunte,
Când cădeaü în a lor sânge, cu iubire-î săruta.
Neisbânda încercată nici-decum nu-î dispera,
Ci pășiau; luptău în umbra timpurilor, știind bine,
Că luptând nu vor culege fala ce li se cuvine...

Chiar istoria ingrătă nu șcia numele lor!
Fost-aü ei pentru acésta mai puçin un brav popor?
Nu; că-cî ei purtau în inimi o gândire mult mărétă,
Nici-odată 'nădușită, totdeuna cu vietă,
Ce-și transmit ca moștenire vremile din ném în ném,
La a cerului vii focuri, peste munți, peste océn,
Prin totfelul de primejdii, prin totfelul de 'ncearcare,
Drept ducându-se la țintă ca și fluviul la mare.

Dochia.

Vai! a merge totdeuna, totdeuna-a suferi,
Și nici-cum a mai ajunge...

România.

A lupta, chiar d'ar peri!

Dochia.

Dar zadarnică e lupta, lupta lungă ce nu are
Nici sfârșit, nici biruință.

România.

Nu, că-cî e seménță, care

Resădește viitorul.

Dochia.

Înflori-va vre odată?

România.

A-înflorit de mult; dar, mamă, tu dormiaü neturburată.
Tu dormiaü atunci, când Tudor, coborîndu-se în vale,
A făcut ca să tresară tot poporu 'n a sa cale.
Tot ce mort, vai! se creçuse, la vietă se 'ntorcea,
Și-n seninul cel albastru stéua noastră strălucia.
De-o lumină d'auroră orizonul era plin...
Meteor splendid ce-apare deodată în senin
Ș'apoi trece-n curmezișul cerului întunecat,
Producând un mare sgomot în ecoul depărtat.
Tudore, martir al sântei cause cei românești,
Tu picași, însă țărâna unde tu te odihnești,
A servit d'atunci ca légân la a noastră neatárnare;
Al têu sânge fu botezul rasei tale viitoare!...
Grecul fuge, ér Ciocoiul se tot uită-înspăimântat
La ceréscă libertate ce 'n picioré s'a sculat!
Rupte-s lanțurile mamă; réndul ne-a venit și nóuë.

Dochia.

Érăși aspre diminețe cu-a lor sāngerösă rouă!

România.

Într'o ãi dintr'astă rouă, Dochia, vor resări
Bravii cariü pentru tine vor lupta și vor muri...

Dochia.

Când?

România.

Chiar mâne.

Dochia.

Astăđi cine cugetă la o bunică?

România.

Dochia.

În ãiua cea de luptă te vëd par-că singurică.

România.

Eü am dreptul meu.

Dochia.

Dar dreptul în picioré e călcat.

România.

Nu me tem, că-cî am sub stéguri un popor transfigurat.

Dochia.

O dulce visuri! O speranțe! O simțiri fără de nume!..
Câte lacrimi, copilă, pregătești la cele mume!

România.

Nu, că-cî este o rușine, este chiar o mișeliă
Ca să plâng pe cei ce 'n luptă vor cădea cu bărbăția!
Nu cu lacrimi se răspunde la a tunurilor plóie,
Ca să crească ciparoșii peste câmpul de bătaia.
E'o sórtă gloriösă a muri pentru-a sa țéră!

Dochia.

Da, tot astfel și strămoșii se rostiau odinioră,

România.

Fiii lor vorbesc tot astfel!.. Fiii lor sunt încă bravi?
Cređi tu óre că 'n noi curge sânge tîrîtor de sclavi?
Décă-am suferit atăta un jug rușinos, despot,
Cređi tu sufletele noastre moleșite-a fi de tot?
Dar priveșce împrejuru-ți. Veđi cum mame, soçii, tóte,
Tot atăt sunt de gelóse de a nóstră libertate
Ca și cei ce merg la morțe peste Dunăre cântând!..
Și dór suferit-am, Dómne, secole întregi de rénd!
Însé suferința-î mama legăturilor mai mari;
Prin nenorociri învață națiunile-a fi tari,
Și acel care voeșce s'aibă dreptul a spera,
Cată-a suferi și-a plânge mult și multe a 'ndura!
Ora réșbunării sînte ah! sunat-a în sfârșit.
Scólă, Dochio, trecutul réincepe 'ntinerit.
Óre n-auđi tu ecoul de prin munți și de prin văi
Resunând un cânt réșboinic?... Mamă, sunt copiii têu!

Se aude în munte corul care se apropia,
Dochia se scólă.

Corul, în depărtare.

La luptă! La luptă!

Pe cei ce mor să réșbunăm.

La luptă! La luptă!

La libertate ne 'nchinăm.

O trupă de soldați tineri din toate armele, condusă de un Oficier care poartă stégul României, intră în scenă. Aceștia sunt urmași de o grupă de femei care vin de se pun lângă Dochia și România. Printre aceste femei, toate în costum național, se deosebesc mai multe care poartă emblemele provinciilor române: *Banatul, Transilvania, Bucovina, Basarabia* etc.

Dochia.

Ah! renașce 'ntr'al meu suflet o speranță de scăpare!...

România.

Mamă!

Dochia.

Fata mea iubită!

Cad una 'n brațele celeilalte și se sărută,

Corul.

I.

O libertate dela munți,
Protege-ne în bătălie.
Ah! cad în țărână a noastre frunți,
Dar stégul, stégul sus rămâne.
Er sângele ce vom vârsa
Producă bravii cu nume mare,
Murind la tine vom căta
Și-ți vom cere răsbunare!

La luptă! La luptă!
Pe cei ce mor să răsbunăm.
La luptă! La luptă!
La libertate ne 'nchinăm.

Dochia.

Visurii de neatârpare,

Împlinitu-v-ați voi dară!..

II.

Veniți, o umbre strămoșesci,
Și întăriți a noastre brață,
Voi ce-ați privit din culmi cereșci
Ah! mult amara noastră viață,
Români, cu toți în sfârșit
Să sfărâmăm a noastre fiare.
Că-cî ceea-ce am suferit
La cer strigat-a răsbunare.

La luptă! La luptă!
Pe cei ce mor să răsbunăm.
La luptă! La luptă!
La libertate ne 'nchinăm.

Dochia.

Dragii copii răsbunători,

Mergeți, Domnul vă păzescă și veniți biruitoari,

După ultimele măsuri ale cântecului, soldații trec încet pe dinaintea Dochiei care îi bine-cuvinteză; apoi dispar în infundăturile munților.

Corul, depărtându-se.

La luptă! La luptă!
Pe cei ce mor să răsbunăm.
La luptă! La luptă!
La libertate ne 'nchinăm.

Dochia.

Salutare, Românie, fiica marelui Trajan!
Bine-cuvântat fii, Dómne, bunătatea ta divină
Ne-a scăpat dela ruină;
Și-a făcut printre primejdii să ajungem la liman.
Umbre strămoșesci, prăpăstii, munți cu creștete cărunte,
Și în cer cu-a voastră frunte,
Voi toți ce-mi dați ascultare,
Salutare! Salutare!

Cine dar vorbia aicea de catene și robiă?
Sórele pe cer apare, fuge négra vijeliă.
En priviți, priviți acolo, în vèzduhul depărtat
Norul greú, întunecat,
Care patru vécuri umbra-î și-a vèrsat p'a noastră frunte,
Cum descreșce-acum și piere, ca și cèța de pe munte.
Vino, scumpă Românie; vino, fiică prea iubită;
Voi ce v'am cređut odată pierduți, copilașii mei,
Veniți de luați pe sinu-mi partea-ve obicinuită.
Bunurile mele toate mi le-aú dat acuma ei!

Dunăre mărèță, valul și cu vocea ta profundă
Se amestecă cu vèntul în concerte 'ngrozitóre,
Și, ca 'n timpii cei eroici, îndèrètnica ta undă
Se îndóie sub călcăiul podurilor mișcátóre.
Înainte!... Cornul sună, tunul bubue... Înainte!...
L'a mea voce să răspundă viii și cei din morminte,
Morții glorioși d'alt-dată să conducă pe cei vii!...

Echo se trezeșce 'n sgomot, ér pământul viú tresare.

Oh! divine bătălii,
La a voastră fálniciă și puternică suflare,
Șimț topindu-se înghețul sufleteșcelor pustii!

Er tu, mândru Eroú tinèr, ce-ai luat cu bărbăția
Spada lui Mihaí-Vitezul pe tăișul cărei vèđ
Sângele acelor care călcaú dalba Românie,
De aicea, de pe munte, eú te bine-cuvintez!..

Mergi dar, Principe, înainte; mergi și visu-mi împlineșce;

Fii al țerei bun Destin,
Și, la rađele-aurorei ce pe ceruri se iveșce,
Re'nverđescă înc'odată trunchiul Némului Latin!
Și, sub ramurile sale, astăđi bine-cuvântate,
Relele de altă-dată, părăsindu-le uitate,
La un loc strînși toți copiii să salute-n viitor
Gloria-ți și nemurirea din nou astăđi înviate.

Er tu, Dómne-a Tot-Putinte, vino-ne în ajutor!

Corul se aude din nou fórte departe în munți, pe când Dochia bine-cuvinteză pe femeile îngenuchiate împrejuru-i.

Cugetări înțelepte ale unei mame de familie.

După „Die Gartenlaube.“

I. Aniî climaterici ai mamei.

Nu de mult ăcea o tinèră femeie, care de câte-va sèptè-mâni devenise mamă fericită: „Tot e lucru de mirare, cum

de o ființă atât de mică ne schimbă lumea cu totul! Cu mult, cu mult mai tare decât căsătoria. Pasul dela femeie la mamă este cu mult mai însemnat, decât cel dela fată la soție.“

Are dreptate, tinăra mamă! În totă viața sa femeia n'are atâtea lucruri nouă de învățat, ca în cele dintâi săptămâni ale nouei sale demnități de mamă. Ori-ce persoană se apropie de ea, îi vorbește numai de copii mici, așa, încât în decurs de patru-spre-zece zile ea aude câte istorisindu-se durerile și bucuriile dela cinci-șase de chendele. În toate direcțiunile se desbate îngrijirea și nutrirea micilor nou-născuți, și dela bătrâna spălătorasă până la eleganta amică în haină de mătăsă, fiă-care femeia aduce alte esperințe și exemple la patul tinerei mame.

Când iea această pentru prima oară era-și un diar în mână, de sigur se găsește cine-va în odaia, care să strige: „Tu, colo stă un articol interesant despre doici!“ Decă se aduce gazeta, mă pot rămăși, că tinăra mămică se uită îndată la anunțurile de nașceri, și se interesază cu vioiciune de toate acele femei cu totul străine, de au căpătat băeți sau fete, și câți dintre acești părinți anunția întemplantarea „cu mare bucurie,“ câți alții „aș onorea“ numai de a o anunția. Toate acestea sunt foarte interesante. După ce le-a citit, tinăra mamă îndoește diarul și-l pune de o parte. Ce ar mai putea sta în el? — Că-cî lumea e creată numai ca să se nască bobocel în ea; ceea ce se face mai târziu din acești sugători, de se logodesc, de se căsătoresc, sau de mor, de vor purta unii cu alții rebel sau de vor încheia pace — cât de indiferente sunt toate acestea pentru o mamă, care ține în brațele sale cel dintâi copilăș! — Dar cu încetul, pe nesimțite, sosește un alt timp.

Vrem să dicem acum, că totă lumea merge la școlă și se instruiește. Atunci este o epocă de zece până la două-spre-zece ani în viața copiilor noștri, epoca, în care cea dintâi întrebare îndreptată către cunoștința noastră este următoarea: „În ce școlă îți trâmii băeții?“ sau: „Ai căpătat o crescătoare pentru copilele d-tale?“ Anul se măsură numai după examenele și feriile care urmăză regulat.

— „Când a fost cutare sau cutare vizită la voi?“ întrebă tu, er răspunsul este:

— „Îndată după feriile de Paști.“

— „Ore când au avut copiii pojarul?“

— „Cu puțin mai înainte de feriile de toamnă, așadar la începutul lui Septemvrie.“

Lucru ciudat! În timpul acesta toți oamenii, cu carii stăm în relațiune, au copii de școlă! Sau este vice-versa? Stăm în relațiune numai cu aceia, carii au?

Nu știu; atâta însă știu, că în fiă-care casă domnește ca la noi aceeși așteptare încordată a censurilor viitoare, aceleși plângeri pentru că copiii se fac mai palizi și mai slabi, aceeși șovăire între institute și instructori privați. Totă lumea este o singură școlă mare, în care toți oamenii se împart în învățători și elevi. Și această perioadă este câte coróna vieții de mamă.

Până acum ținem încă în mână sôrtea iubitorilor copii. Și decă ne costă multă grijă și ostenelă, totuși se ved în totă ziua, ba în totă ora, rezultatele acestor osteneli! Omul poate schimba tot, ce i se pare greșit, și ce multămire, când o astfel de schimbare este încoronată de un bun succes vădit! Din și în și se desvoltă copiii mai tare; de acum sunt în stare, de a ne fi amic și amică, și totuși cugetă încă numai prin cugetările noastre, resimt în curatele lor inimă numai ce simțim noi. Încă nici o speranță nu e înșelată, nici un vis nu e risipit; încă privește mama

cu încredere tare în viitor. Nu și-a crescut ea copiii după sânta ei știință și putință? nu și-a pus ea sângele inimii sale, n'a făcut jertfe și nopțe, pentru a îndeplini față cu iubirii ei ceea-ce i s'a părut mai bine? Cum le-ar putea dar lipsi vre odată binele în viață? Ei sunt onești și buni; negreșit trebuie să devină și fericiți. Apoi într-o și mama are era-și o oră liniștită de reflecșiune și observă de odată, cum s'au schimbat cu încetul toate împregiururile ei. A sosit și în casa ei timpul, în care nu poți ceti un roman sau o novelă, pentru-că ceea ce ai înaintea ochilor este cu mult mai interesant, decât toate cărțile.

Aceasta este a doua secțiune mare în viața femeii; o secțiune, în care mama are lipsă de totă puterea, de totă credința ei cea tare ca stânca, pentru a o putea trece cu demnitate. Acum se poate face totul cu înțelepciune și bună voință, acum nu se mai poate face nimic cu singura iubire de mamă, iubire nemărginit de bogată. Copilul cere ceea ce nu-ți poți da, și nouă puteri omenești intră în viața sa. Acum nu mai ești tu singura mijlocitoare între copilul tău și între sôrtea lui: — aceasta este mărimea, greutatea cotropitoare, a perioadei a doua din viață. Mulți părinți nu vor să o înțelegă, și sunt de părere că și atunci pot rămânea conducătorii sorții copiilor lor, când aceștia sunt destinați prin mersul etern al naturii, să-și alăge de aci înainte propria lor cale. Zace atât de aproape, este atât de ușor de înțeles, că părinții fideli voesc să rămână și pentru copiii mari, ceea ce le-au fost dela naștere, dar este o eroră mare, și adesea fatală. Planurile noastre cu intențiune fidelă, țesute cât se poate de bine, cad. Resignă-te, inimă îngrijată de mamă, și nu te lupta în contra acelor lucruri, care n'au fost și nu vor fi nici-odată altfel.

Și decă toate au ieșit mai bine, decât ai crezut, decă feciori și fete și-au ales cariera și și-au întemeiat vatra proprie, atunci bunica începe era-și dela 'nceput, dela — bobocel și trece încă odată cu nepoții prin același curs de bucurii și de griji, numai înmulțite prin durerea, că nu se da credemânt esperinței sale, și că față de nepoți ea mai are drept la sfat, dar n'are dreptul de hotărâre. În sfârșit se măresc și nepoții și intră în lume; numărul iubitorilor, pentru carii ne bucurăm și ne îngrijăm, crește din an în an; pe urmă, ce mai interesază exclusiv pe străbuna, pe ea, care are copii, nepoți și strănepoți de toate vârstele posibile? Da, vedeți, atunci vine un timp, în care sute de persoane ni sunt tot atât de scumpe și de importante, și precum într-o durere grea, nimicitoare, nu observăm momentan nimic, decât o muscă tirindu-se pe părete sau lumina sôrelui jucând pe parchet, tot așa se întemplantă și cu o bătrână, care iubește tot atât de tare mai mult de douăzeci și cinci de oameni și se contopește cu totul în bucuriile și grijiile lor. Într'un fel de oboselă gândurile ei se îndreptăză asupra unor lucruri neînsemnate: ore măsurul bate cuele drept sau strâmb, ore ferestrele să le spalăm astăzi sau mâine, ore stofa cumpărată chiar acum nu se cură în apă? Te îngropi formal într-o grijă atât de neînsemnată, nu poți dormi și capeți bătaie de inimă din cauza ei, și acesta vine numai de acolo, că nici una dintre grijiile noastre cele mari nu poate predomină pe celelalte, cum a făcut în anii mai tineri nutrirea primului copil, primul examen al fiului, aurora amorului în inima primei fete sau cununia ei, prima ei lăuzie.

Ce nedreptate i se face atunci adesea unei astfel de mănuce bătrâne! Atunci se dice: Ah, aceea e acum timp-pită. Pentru ea ciorapul de tricostat este mai important decât toate celelalte. —

Și cine dintre voi toți, tinerilor, pôte ști, ce măi trăește în acea inimă bătrână, atât de felurit, atât de bogat, atât de adânc, încât pôte numai răsurile ies, ca spumă

la suprafață? Cine dintre voi pôte numera cugetările, pe care le împletește ea cu răbdare și supunere, ochiul de ochiul, în micul ciorap pentru strănepotul cel măi tinăr? Cine ar putea zugrăvi icónele, care trec pe dinaintea ei în decursul aceluia lucru uniform?

Dar voi surideți, când din conversarea vóstră ușoră ea n'a audít și n'a înțeles nici un cuvínțel!

(Va urma.)

Coloseul.

(Pine.)

Tóte aceste jocuri serviau numai spre înselbătăcirea ómenilor, spre tēmpirea tuturor simțămintelor nobile ómenesci. Aci vedeai un tată cu fiul său lângă sine, care în loc de a-l învăța la caritatea ómenescă și la compătımirea acelor sērmani, ce sāngerău pe câmpul de luptă, îl învăța din cea măi fragedă etate cum să aplaude pe învingător, cum să strige: „*Recipe ferrum*“ gladiatorului cădút, său să-și înalte brațul cu degetul în jos în semn de aprobare, ca să se taie în bucăți gladiatorul cădút. Dincolo vedeai pe matrónene, odată atât de ilustre, pe ficele lor, pe feciórele vestale, schimbate în tot atâtea furii, și în loc ca inima lor fragedă să compătımescă pe luptătorii sāngerândi, se înflăcăreză și dēnsele și ieú parte la freneticele plăceri ale publicului.

Adeseori finiau aceste lupte sāngeróse cu scene și măi sāngeróse. Adeseori adică se escau dispute și partide pentru valórea și eroismul unuia său altuia dintre gladiatorii și din simplă critică și argumente se trecea la pumni și arme, și se finia cu măcelăriri sāngeróse.

Astfel ne spun istoricii, că în Circul Maxim cu o singură ocaziune s'au ucis și rănit ca la 30,000 de persoane. Aceste scene nu erau rare nici în Coloseu.

Dar afară de lupte, se măi reprezentău și alte scene, unele comice, altele tragi-comice. Astfel noi aflăm în istoricii contimpurani multe date interesante despre astfel de producțiuni. Un elefant jócă pe funii; o ursă îmblândită este purtată pe scaun și urmată de servitorii și suita sa. Un leú superb are de a combate, său măi bine a se juca, cu câte un cățel; acesta după ce ostēnește cu miú de apucături pe furiosul rege al pădurilor, cu o săritură i se aruncă în spate și călărindu-l îi face sute de lingușiri. Două spre-dece elefanți, îmbrăcați ca ómeni și mueri, se așeză la masă și mănāncă și beú cu mare apetit din tăiere și pāhare aurite; în sfērșit alți elefanți esecută jocul pirric, său umblă în jur aruncând flori în tóte laturile.

Cu alte ocaziuni apărea înaintea publicului — cum am fost đis și măi sus — câte un lac vast, pe care undulău măi multe năi. Echipagiul acestora combătea cu atâtea desperare și curagiú, ca și când dela acea luptă ar fi atárnat căștigarea vre unei împērății. Odată se vėdu o năi mare cu o mulțime de ómeni și animale undulând în pace pe suprafața lacului, când la un semn dat se sparse, și tóte animalele și ómenii fură victima apei.

Uneori se reprezentău scene din mitologia păgână; așa un sclav reprezentă cu aripí finte pe Dedal, când odată lăsat să cađă pe Arenă, fu sfășiat în bucăți de fiarele sēlbatiche.

Altă-dată se reprezentă cu un mecanism ingenios famosă fabulă a lui Orpheú. Arena era așa construită, că

deodată se deschise și apărură din o sută de părți arbori înverđii cu mere aurite în imitațiunea fabuloșilor arbori ai grădinelor esperide. Fiarele sēlbatiche erau lăstate libere în acéstă pădurice încântătoare, arborii se mișcau la sunetul flautului, și ca să nu lipsescă nimic adevérului representațiunii, nefericitul sclav, ce avea onórea de a reprezenta pe Orpheú, fu rupt în bucăți de un urs.

Un alt sclav avu să represinte pe Muciú Scevola. Pe lângă durerile, ce avea să le sufere prin arderea brațului drept, măi avea să sufere și din partea vesmintelor, ce erau unse cu reșină și păcură.

Cea măi mică eróre, ce se făcea în aceste representațiuni, era pedepsită cu mórtea publică a directorului de jocuri. De nu esista acéstă lege atât de strictă, de bună sēmă Coloseul ar fi putut arēta lumei marí triumfuri în arta mecanică!

Vėdurám, când, de cine și prin cine a fost fundat și ce destinațiune avea Coloseul pe timpul Romanilor, acum să vedem pe scurt istoria sa până în đilele nóstre.

Încă sub Macrin a suferit Coloseul fórte mult de foc în anul 217 d. Chr. dară s'a refoit și și-a recăștigat strălucirea sub Al. Sever. În anul 248 serbă într'ensul Philip Arabul cu jocuri strălucite iubileul de o miá de ani dela fundarea Romei. Sub Constantin cel mare (324—337) se oprește espunerea ómenilor nearmați furiei fiarelor sēlbatiche; dar luptele de gladiatorii se șterg numai în 405 sub Honorii. Luptele între animale duréză până pe timpul lui Theodoric cel mare (493—526) când se opresc și aceste. În 519 alegēndu-se de consul Cilica Genero, a lăsat să se aducă pentru o sērbătoare solemnă în Coloseu o mulțime de fiare sēlbatiche din Africa; aceste animale în puține đile fură tóte măcelărite. Acesta e cel de pe urmă sānge vėrsat pe aceste timpuri în Coloseu.

La 410 și 456 a suferit și Coloseul de sabia și focul lui Alaric și Genseric, când i se rāpiră tóte ornamentele și i se dērimară tóte statuele.

Prin secolul al 7-lea începe a fi venerat de creștini pentru multul sānge de martiri, ce s'a vėrsat aici pe timpul Romanilor. Din aceste timpuri încóce Amfiteatrul Flavian ia numele de Coloseu (probabil dela Coloseul lui Nerone) și e onorat și vizitat de o mulțime de peregrini. De pe la finea acestui secul avem sentința Ven. Beda:

„Roma va susta, pân ce a susta Coloseul;

Căđēnd Coloseul, va cădea și Roma;

Căđēnd Roma, va cădea intréga lume.“

Prin seculii 10—13 servia în resbelele civile de fortăreță unor familii, măi ales Frangepanilor. În 1312 îl ocupă Enric al VIII-lea, care-l predede după căți-va ani senatului roman. În luna lui Septemvre 1332 refoindu-se

în cât-va murii, se ținură aci lupte de tauri; dar și publicul și Coloseul erau numai o umbră a celor vechi.

Prin secolul al 15-lea începe ruina Coloseului. Paul II-lea (1464—71) iea dintr'ensul material pentru edificarea Palatului Venezia (seu S. Marcu), cardinalul Riario pentru Cancelăria, Paul III-lea (1534—49) pentru Palatul Farnese. Sist V-lea (1585—90) voește se facă aci o fabrică de pânză, dar mórtea îl împiedecă. Clemente XI (1700—21) face aci o fabrică de salitru.

Abia Benedict XIV (1740—58) începe a opri ruina totală a acestui monument grandios și de tristă memoria. Densul luând în considerațiune sângele sânt al martirilor, vërsat pentru religiune, sântește acest loc și face aci 14 altare în onórea celor 14 stațiuni ale patimilor lui Christos; aceste altare au stat până în 1874, când 13 dintr'ensele au fost delăturate. (Astăđi stă numai unul sub anticul „podium“.) Papii următori, mai ales Piu VII, Leone

Roma, Februarie 1879.

XII, Piu IX ca să păzescă Coloseul de ruină totală, l'au întărit cu murii și cest din urmă a lăsat să se refimoiescă treptele spre comoditatea visitătorilor.

În 1874 s'a început să se desgrópe Arena, unde s'au aflat bucăți de colonne, table de marmoră (unele cu lupte de gladiatori și animale) și alte bucăți de arhitectură; dar nici până astăđi nu s'a putut determina cu precisiune tóte locurile subpămëntești. Cea mai mare parte a acestor desgropări e inundată de apă.

Din edificiu nu ne-a rëmas decât niște ruine și abia a treia parte a anticului zid. Numai de cătră nord a rëmas zidul în înălțimea sa originală, și numai de partea acésta esistă până astăđi urmele celor 4 caturii. De celelalte părți sunt dărimate zidurile esterne, ce formaú catul al 3-lea și al 4-lea.

Dar și din aceste rëmașițe putem admira în destul mărețul geniú al poporului Roman!

V.....

Cruțarea¹⁾.

I. Sërguința.

Cruțarea a început cu civilizațiunea. Ea s'a născut când ómenii au simțit lipsa, de a se gândi la ăia de mâne, ca și la cea de astăđi. Cruțarea s'a născut cu mult înainte banilor.

A cruța înseamnă, a fi econom în viața privată. Cruțarea cuprinde în sine, afară de gospodăria, și ordinea și conducerea unei familii.

Pe când economia domestică a ómenilor privați are scopul de a crea și înainta bună-starea singuraticilor, pe atunci scopul economiei naționale este de a crea și a mări averea națiunilor.

Averea privată și averea publică au aceeși origine. Averea se câștigă prin lucru, se conservă prin economii și prin acumulări, și se înmulțește prin sërguință și persëveranță.

Economiile singuraticilor compun averea — cu alte cuvinte, bună-starea — fiă-cărei națiuni. De altă parte, simțul pentru risipă al singuraticilor aduce sërăcia statelor. Așadar fiă-care om cruțător póte fi considerat ca un bine-făcëtor public și fiă-care om necruțător ca un inimic public.

Asupra punctului, că în viața privată trebuie să fim economi, nu póte domni nici o divergință de păreri. Fiă-care conde acésta și o recomandă. Dar întru cât priveșce economia națională, părerile sunt fórt felurite — s. e. în privința distribuirei capitalului, acumulării averii, întemplărilor la impunerea contribuțiunei, legislațiunei sërăcilor și altele — și nici n'avem de gând să ne ocupăm cu ele. Va fi de ajuns tema despre economia domestică în viața privată, seu despre cruțare.

Cruțarea nu este un indemn natural, ci un product al esperinței, al esemplului și al reflexiunei. Este și productul educațiunei și al formării inteliginței. Numai decă ómenii se fac înțelepți și încep a cugeta, se întemplă, că

devin cumpëtați și modești în pretensiunile lor. De aceea cel mai bun mijloc de a face bărbații și femeile cruțători, este, să-i faci înțelepți.

Negrijirea este cu mult mai naturală pentru om, decăt economia. Sëlbaticul este cel mai mare risipitor; că-cí el nu se gândesce la viitor, la ăia de mâne. Omul preistoric nu punea nimic la o parte. El trăia în spelunci seu gauri de pământ, care erau acoperite cu crengi; se nutria cu molusce adunate pe țermul mării, seu cu fructe culesse în păduri. El ucidea animalele cu pietrii; le pândia seu le prigonia până le făcea să cadă de obosite. Apoi învëță să întrebăințeze pietrele ca instrumente și făcu din ele vërfuri de săgeți seu de lănci; aci lucrul seu era mai bine cheltuit, că-cí acum putea ucide mai iute pasërile și alte animale.

Sëlbaticul timpurilor primitive nu șcia nimic de agricultura. Numai în timpurile relativ nouë s'a întemplat, că ómenii au adunat grëne pentru nutremënt, ér o parte din ele au pus-o la o parte pentru sëmënat. Când a descoperit minerale și le-a topit prin foc pentru a căpeta metale, a făcut omul un pas nemărginit spre progres. Acum putea să prepare instrumente tari, să taie pietrii, să-și zidescă case și să progreseze destul pentru a inventa prin sërguință neobosită feluritele mijloce, care conduc la civilizațiune.

Locuitorul de lângă Ocean arse o gaură într'un copac tăiet, slobodi trunchiul în apă, se duse cu el pe mare și prinse pești spre nutremënt. Arborele găvanit deveni o luntre, care fu înțepenită cu cue de fier. Luntrea se făcu galeră, corabiă, vapor cu róte, vapor cu helisă, și lumea era deschisă pentru colonizare și civilizațiune.

Omul ar fi continuat de a trăi în stare de sëlbătăcie, decă n'ar fi esistat rezultatele lucrărilor folositoare ale acelor, cari i-au premers. Pământul l'au luat aceștia în posesiune și l'au tractat așa, ca să producă nutremënt pentru ómenii. Ei au inventat instrumente și țeseturii, ér noi secerăm rezultatele folositoare. Ei au descoperit arta și sciința, ér noi suntem moștenitori rezultatelor folositoare ale lucrărilor lor.

Natura întrégă ne învață, că nici un lucru bun, care s'a îndeplinit vre odată, nu se nimicesce cu totul. Cei ce

¹⁾ Supt acest titlu vom publica un șir de articuli după scriitorul englez Samuel Smiles. El este autorul uvrăgelor „Ajutorul propriu“ și „Caracter“, a căror continuare este opul „Cruțarea“. Smiles a scris acésta carte împorantă în 1875 cu privire la referințele societății englezești; de aceea noi vom lăsa afară ceea-ce nu e de interes pentru cetitorii nostri, și vom căuta a aplica totul la referințele nóstre.

trăese își aduc aminte totdeauna de milioanele înmormântate, care au lucrat și au agonisit înaintea lor. Dibăcia și îndemânarea, care s'au arătat la edificiile și sculpturile cetăților Ninive, Babylon, Troja, au ajuns până în timpurile noastre. În gospodăria naturii nu se pierde cu totul străduința nici unui om. Ore-care rămas de efect folositor continuă de a remunera, și decă nu pe singuratic, dar totuși genul întreg.

Singura avere materială, pe care am moștenit-o dela moșii noștri, formăză numai o parte neînsemnată din suma succesiunii noastre. Dreptul nostru de naștere constă din

ceva cu mult mai neperitor. El constă din suma efectelor folositoare ale dibăciei omenești și ale lucrului omeneșc. Aceste efecte nu se transmit prin erudițiune, ci prin învățatură și exemplu. O generațiune a fost învățatorul celei următoare și astfel se susțin până în zilele noastre arta și indeletnicirea artei, cunoștința despre întrebuințarea mașinelor și a materialelor. Lucrările și străduințele generațiilor premergătoare s'au stransmis în modul acesta dela tată la fiu, și ele formăză încă astăzi moștenirea naturală a raselor omenești — unul dintre instrumentele cele mai importante ale civilizațiunii. (Va urma.)

Sonet.

Al tómnai vânt. *Gr. Alecsandrescu.*

Oh! decă plâng, cine m'aude:
Pustiul e în giurul meu,
Că-cî daă de inimă reci și crude
Ce nu cred căte sufer eă.

Veđénd Ea aste gene ude
De lacrimi, ce se scurg mereu,
Ar ríde, că-cî a mele trude
În lume se 'nșleg cu greu.

Chiar de-ași lăsa acéstă vieță
Ca pomii veștedele foi,
Ar ríde inima-i de gbiață.

Dar cui să-i plâng? — Pomii sunteți goi,
Păduri, plângeți fără de verdéță,
Lăsați-mé să plâng cu voi!

I. Moșoiu.

Lozul cel mare.

După Eugen Quinet.

Pe drumul dela Bischweiler la Offenburg atrage atențiunea călătorilor un mic, dar frumos castel modern, care se înalță cu grația pe costa unei coline. Fațada lui albă contrastéză cu fundul întunecat, format de pădurile de pin, care acoper munții înalți închidénd horizontul.

— „Ce locaș delicios!“ strigară mai multe voci din vagon, și „ce fericit trebuie să locuéscă cine-va acolo!“ adăogară unii mai sentimentali.

— „Acest castel e într'adevăr locuit de ómeni fericiți.“ Incepu un domn bătrân, un Germán, care ședea într'un unghiú al cupeului.

Aceste puține cuvinte erau de ajuns, pentru a deștepta curiositatea călătorilor. De sigur omul acela cunoșcea istoria castelului. Toți îl rugară să o povestéască și el se supuse îndată la dorința frumóselor rugătoare.

„Posesorul acestei proprietăți este un tinér nobil din Baden, d-nul Alberic de Reisberg. După sfârșirea studiilor sale la universitatea dela Freiburg se duse Alberic, pentru a-și complecta educațiunea prin călătorii, mai întâiú la Paris, cetatea care pentru tineri este cea mai bună școlă de a se forma. Acolo cercetă salónele, unde fu primit, după cum merita un tinér amabil, spiritual și avut. În societate íutélmi o femeia încântătoare, care după doi ani de doliú și de vėduvie se întorcea în lume. Dómna de N... fusese măritată după un bărbat cam bătrân, care după câte-va luni de căsătorie îi redase libertatea cu o rentă de zece mii franci. Grația și carmenii frumósei vėduve făcură impresiune adâncă asupra inimei lui Alberic: el concepu pentru ea un amor serios, neschimbat; din nenorocire era prea târđiú, când își mărturisí simțămintele. Un pretendent mai iscusit, baronul * se presentase cu recomandări bune, și se pricepuse să câștige pe tinéra vėduvă.

Alberic era în tóte superior rivalului său, care dela

natură era construit cam mediocru, era fără inimă, fórte avar și ardea de dorința de a mări renta sa de cincí mii franci cu cele zece mii ale vėduvei. El vedea dară în căsătoría sa cu încântătórea femeia numai o afacere bună și un mijloc de a-și întrei capitalul și venitul cu o singură trăsătură de condeiu.

Se vėd în lume mulți ómeni iscusíți, carii posed arta de a se face plăcuți, cu tóte imperfecțiunile, greșelile și defectele lor. Viclenia la ei ține loc de merit. Frumósa vėduvă nu simția chiar o inclinare fragedă pentru baron, dar se lăsase a fi încalcită prin împregiurări folosite cu îndemănare și cedase consiliilor interesate, care o îndemnau să abđică cât de curénd la pozițiunea sa de vėduvă închidénd o căsătorie de conveniență. Cuvéntul ei era dat când se presentă Alberic. Lealitatea caracterului ei o împedeca, de a asculta vocea secretă, care vorbea în favórea noului venit. Ar fi trebuit un motiv important, pentru a rupe legăturile încheiate. Trebuia, ca pentru acela, care primise cuvéntul ei, să se găséască un nedrept real. Ei nu i se putea díce: „Omul acela te íea din interes.“ Care femeia tinéră de pe lume ar crede una ca asta? Pentru a putea da cređemént unei astfel de pretensiuni, erau de lipsă doveđi. Dar cum să sileșci pe avar de a se trăda și de a părăsi buna pozițiune cucerită? De multe ori e de ajuns o nimicură, pentru a învinge greutăți la părere nevinșe.

Baronul luase lozuri de loteriă pe mai multe proprietăți situate în Austria. Acéstă împregiurare la părere indiferentă, era fórte preciosă, după cum se va vedea, pentru un rival iscusit și gata la tóte sacrificiile.

Terminul cununii era hotărít, și acéstă trebuia să se sėvėrșéască în scurt timp, când baronul primi o scrisóre provėdută cu timbrul „Viena“.

Acastă scrisóre, pe care o desfăcu el cu mâna tremurândă și o ceti cu o emoțiune nedescrisă, suna cum urmază:

Domnul meu!

Avem onóre de a te încunoșcința, că erî a fost tragerea loteriei celei mari și ne bucurăm, de a-ți putea împărșăși, că lozul Nr. 2884 din seria 246, care se află în posesiunea d-tale, și care s'a găsit între lozurile trâmise d-tale, la cerere propriă, prin unul din agenții noștri, a câștigat una dintre primele principale, marele palat din Leopoldstadt, prețuit în 700.000 franci. Zace în interesul d-tale, ca să vii aici, pentru a-l lua în primire. Prezența d-tale este necesară din cauza formalităților obicînuite și decă, după cum e probabil, vrei să te desfăci de hotel, va fi bine pentru d-ta, să supraveghezi singur cursul vân-dării pentru ca să ajungi la condițiunile cele mai favorabile. Deóre-ce d-ta, nepregătît cum vei fi, nu ești póte provédut cu bani pentru călătoriă, ne luăm libertatea de a-ți trâmite suma de o mîia taleri, care se vor înregistra ca datorie în contul-curent, care-ți e deschis de aci înainte la cassa noastră. De alt-cum îți poți face pregătirile cu totă comoditatea, că-cî va fi de ajuns, decă te vei afla în Viena în patru-spre-șce zile.

De altcum bine-voeșce, prea onorate domnule, de a dispune de noi la orî-ce oca-siune și primeșce asigurarea distinsei noastre considerațiunii."

Aceste șiruri elocințe erau provédute cu o subscriere cu totul illigibilă, dar scrisórea însă-și avea un caracter de autenticitate, care nu ierta nici cea mai mică 'ndoelă. Baronul găsi supt copertă suma amin-tită, trei bancnote, fiă-care de 1000 franci.

Emoțiunea plăcută era atât de mare, încât era mai să-l înnece. El receti cel puțin de două-șce de orî prețioșa scrisóre și după ce se predase fără frêu bucuriei sale, se stêmpără éráși, pentru a cugeta cu maturitate la purtarea, pe care i-o impunea noul său no-roc. Luă decî éráși masca prefăcătoriei, pentru a nu comite nici o nebulie și a nu-și compromite fericirea prin ceva.

În ziua următoare șise frumoșa vèduvă cătră una din confidențele sale:

— „Nu șciū, ce să cred. Am întèlnit erî pe fiitorul meu. El mi s'a părut fórte turburat și-mî vine a crede

Tirnova, capitala Bulgariei. (Pag. 190.)

— mă înșel fără 'ndoelă — că se sileșce să producă des-binare între noi."

Explicarea nu trebui să o mai aștepte mult.

— „Șciū d-ta, că peste câte-va zile se implineșce

terminul hotărît pentru cununia noastră? — „dise tinera femeie cu un suris răpitor. — „Te-ai gândit, să se publice strigările?“

Baronul își perduse cumpătul prin acest atac.

— „Ertare“, începu el cu o voce turburată — „dar îmi pare rău, că cununia trebuie absolut amănată.“

— „Pentru ce?“

— „O afacere importantă . . . .“

— „Ce afacere?“

— „Nu ți-o pot spune.“

— „Așadar de acum ai secrete pentru mine?“

— „Sunt silit să plec.“

— „Încătrău?“

— „O, foarte departe. În Austria, la Viena.“

— „Bine dar. Vom călători împreună. Nu este călătoria cea mai bună întrebuințare a unei de miere?“

— „Nu se poate.“

— „Cum, domnule? Îmi refuzi cea dintâi rugare? Un lucru atât de simplu, pentru care ar trebui să fii încântat? Dar bagă de seamă. Dacă d-ta refuzi, de a mă lua înainte de călătorie, poate voi refuza eu la rătorcere. Nu mi-ai dat dreptul, de a-mi răspunde?“

— „Veți face, cum îți va plăcea, domnă.“

— „Ce! Îmi dai cuvântul îndrăgite?“

— „Îți las libertate deplină.“

— „Așadar e o ruptură?“

— „Cum veți vrea.“

— „O primesc.“

— „Foarte bine. Așadar lucrul e hotărît.“

Chiar acolo voise să ajungă baronul. Noul său noroc dăduse intențiilor sale o altă direcțiune. Căsătoria, care cu puțin mai înainte i se păruse o speculațiune escentă, acum după părerea sa ar fi fost o nebunie.

— „Când aveam numai o rentă de 5000 franci,“ își dicea el, „am căutat o femeie cu 10,000 franci. Acum, când posed 40,000 livre de rentă, nu pot lua decât o femeie cu 80,000. Acesta e destul de chiar.“

După acest calcul, plecă el la Viena și-și lăsă locul lui Alberic, care se și grăbi a-l ocupa.

Ajungând în capitala Austriei, baronul căută locuința bancherului. Cu un suris pe buze, cu o mină modestă și liniștită, se prezentă el, asemenea unui om, care știe purta cu demnitate povara fericirii sale.

— „Cu cine am onora de a vorbi?“ întrebă bancherul vienez.

Baronul se numi, și așteptă cu încredere efectul.

Bancherul se înclină și așteptă din parte-și, ca necunoscutul să esplice scopul vizitei sale.

Deoarece numele nu fusese de ajuns, baronul continuă:

— „Eü sunt posesorul unui loz, pe care l'a favorizat norocul la tragerea ultimă.“

— „D-ta să fi câștigat?“ răspuse bancherul, „acesta e foarte neprobabil.“

— „Pentru ce?“

— „Pentru că până acum ni s'au prezentat toate lozurile cu câștig.“

Uimit, dar perseverând în greșela sa, baronul continuă:

— „Fără îndoelă este vre o eróre, dar eü am dreptate. Înainte de toate, eü lozul meu.“

Și el îl arătă.

— „Eü cunosc subscrierile tuturor financierilor din Germania,“ răspuse bancherul, „dar îți pot spune hotărît, că acesta nu e a nici unei case de bancă și n'a venit nici odată în circulațiune. Ai fost înșelat; scrisoarea d-tale e de sigur o mistificare.“

— „Nu se poate, că-cî scrisoarea conținea 3000 franci în bancnote bune, pe care le-am schimbat în aur.“

— „Într'adevăr e o împregiurare rară, dar . . . .“

— „Și care eschide orî-ce ideia de mistificare.“

— „De loc. Ea probază numai, că urzitorul acestei mistificări avea un mare interes, să te trimită în călătorie.“

Baronul nu înțelegea, ce fel de câștig putea fi împreunat cu absența sa din Paris, dar trebui să se convingă, că lozul său era fără valóre. Registrul bancherului, parafat de dirigători, demonstra acesta la evidență.

El plecă din Viena neconsolat și foarte supărat pentru aventura acesta. Mărginit pe lângă cele 5000 franci de mai înainte, avarul să căia, că a rupt cu veduva, care avea 10,000 franci; dar nu se îndoia, că legătura ér se va înoda și acesta a fost prima lui grijă, când sosi în Paris.

Călătoria durase o lună. Cât de mare fu însă surprinderea sa, când află la sosire, că răpitoarea veduvă se căsătorise din nou cu o fi mai înainte, și că Alberic era fericitul ei soț.

Acesta a fost o rață de lumină pentru călător. El își aduse aminte de cuvintele bancherului vienez și acum înțelese, că se găsisse cine-va, care să cheltuească 1000 de taleri, pentru a-l face să călătorască.

— „O miia de taleri, pentru a lua în căsătorie 10,000 livre de rentă — banii sunt bine așezați,“ cugetă baronul, mistuit de necaz; că-cî pe lângă celelalte imperfecțiuni ale sale se număra și lipsa de curaj.

— „Ce invențiune fericită mai e și cea loterie germană!“ dicea amabila veduvă, acum soția lui Alberic — „ei am să-i mulțămesc fericirea.“

Dela căsătoria aceea, amândouă soții petrec érna în Paris și restul anului parte în Baden, parte în frumosul castel, pe care l'ați admirat.“

V a r i e t ă ț i .

Tirnova. În „Albina Carpaților“, anul 1877, Nr. 6, pag. 68 s'a făcut istoricul Bulgarilor, cari de pe atunci începeau să intereseze Europa. Acum, după un resbel sângeros, Bulgaria a intrat într'o nouă fază. Jugul, supt care gemea, s'a sfărîmat, și o semi-independentă supt principe propriu i-a luat locul. Tirnova a devenit capitala noului principat, și aci s'au adunat delegați pentru alegerea principelui. Tirnova a câștigat dar óre-care importanță, este scósă din uitare și de sigur de aci înainte o așteptă încă timpuri fericite. De aceea o prezentăm cetitorilor

noștri pe pag. 89. Tirnova, reședința domnitorilor bulgari de odinioară, este situată spre mîdă-nopte dela Balcani lângă riul lantra într'o regiune romantică. Orașul este zidit pe costișul repede al delurilor și se împarte în 7 părți, pe care le predomină fortărăța, unde, se afla odinioară palatul țarilor și biserica de încoronare. Supt domnia turcescă, din biserica s'a făcut moscheă, ér moschea acum e magazin rusesc de praf de pușcă, dar nu peste mult ér va cădea în posesiunea creștinilor și se va sfinți din nou. Din palatul țarilor nu se mai ved nici ruinele, dar bastionile

citadelei sunt încă neatînse și drumul, care conduce pe stînca prăpăstioasă, se află în bună stare. — Stradele orașului, care se întind supt citadelă, sunt încă mai înguste, ca ale altor orașe turcești, și înălțându-se repezi pe côsta delului, nici nu pot fi percurse în trăsura; abia sunt trei sêu patru strade, prin care pot circula cară. Casele sunt vechi și afară de palatul guvernatorului turcesc, în care își ține acum ședințele adunarea națională bulgară, abia se pôte vedea o zidire în stil europen, mai modern. Delurile nu permit orașului să se mai estindă. — Locuitorii Tirnovei înainte de rebelul ruso-turc erau cam în număr de 30,000, dar acum sunt mai pușini, pentru că Mahomedanii s'au mutat în parte mare și partea lor de oraș zace în ruină. Ruinarea nu s'a întemplat prin asalt, sêu în mijlocul unei lupte, dar cea dintăiu faptă a Bulgarilor eliberați a fost o răsburare. Furia lor conștinută în decurs de seculi s'a vârsat asupra Mahomedanilor, cari fură torturați, femeile lor pângărite, ér casele lor aprinse. Dinte pentru dinte!

Un pretendent. Truth din Londra, scriă „L'Orient“, a întreprins o serie de biografii anecdotice asupra persoanelor, care atrag atențiunea în Europa, cu deosebire în lumea politică. Ultimul portret este consacrat prințului Louis Napoleon. Estragem următoarele din acel portret: Principele sêmănă cu mumă-sa în blândeta caracterului. Toți, cari s'au apropiet de el, sêu pe timpul domniei tatălui sêu, sêu de când este esilat, au fost surprinși de figura sa deschisă, de marea sa intelgență și de francheța manierelor sale. Principele a fost așezat cât-va timp supt direcțiunea unui profesor francez, d-nul Francis Monnier, căruia nu-l lipsia ôre-care îndemănare, dar care era foarte vanitos. Acest gentilom își pusese în cap să facă din elevul sêu un împêrat filosof, și se silia să-l umple de maxime, care păreau împrumutate din *Emile* al lui Rousseau. Odată, principele fiind admis, la desert, la un prând de curte, făcu să înmărmurască totă adunarea, când dișe cătră un archiduce austriac: „D-ta ai ideile regimului vechi, principe, dar ele și-au făcut timpul. Poporul este un ocean: decă-l reșști, el te răpeșce.“ — La o altă ocașiune, principele imperial, ducându-se la Bois-de-Boulogne în trăsura sa, vèdu un copil rostogolindu-se pe pământ după ce căduse dintr'un cabriolet. El porunci să i se oprască trăsura și sări jos ca să vadă decă copilul e rănit. Căderea era fără gravitate și principele imperial, după ce sărută copilul, adăogă: „Veți spune părintelui têu, că fiul împêratului te-a sărutat.“ — „Oh! nu, nu-l voi spune,“ răsponse repede copilul, „că-cî tata dișe mereu că Napoleon este o canalie.“ — Ceea ce vătéma mai mult pe principele în decursul campaniei din 1870, erau acuzările îndreptate asupra tatălui sêu. Într'o di el însemna câte-va nume pe o fôia de hârtie; mama sa îl întrebă, ce face. — „Léu notiță,“ dișe el, „de numele ômenilor cari ne însultă, că-cî gâdesc că odată îmi voi regula socotilele cu ei.“ Dar, pușin după aceea, principele aruncă lista în foc.

Anunciu american. Etă un anunțiu-model al unui american practic: „Prin acêsta fac cunoscut amicilor mei cunoscuților mei, că mórtea mi-a răpit ieri pe scumpa mea sucină, după ce acêsta a dăruit viața unui fecior tare. Pentru copil caut o doică (mancă) sănătôsă, și nu m'ași da îndêrêt de a intra în corespondință cu o dómna pentru casă-torie ulterioară. Acêstă dómna trebuie să fiă amabilă, așezată, cu ceva avere, și în stare de a conduce provisoric renumitul meu stabiliment de albituri, în care tôte coman-dele se împlinesc prompt în 12 ôre. Am intențiunea să așez în stabilimentul meu o directrice cu lăfă de 250 dolari pe an, îndată ce se va sfârși „vîndarea cu orî-ce pret“, ce decurge acum; atuncî magazinele mele vor fi strămutate în Strada mare Nr. 11, unde am de dat cu chirie un etagiu cu prețul de 500 dolari pe an.

Dreptul de vot pentru femei. D. Courtney, membrul cel mai galant al camerei comunelor din Londra ceruse dreptul de vot pentru femei. Proposițiunea sa a fost respinsă cu 217 voturi în contra a 103.

O colonă liliputiana a Francezilor. Cea mai mică posesiune colonială a Francezilor este o parte a orașului Calicut sêu Kallikottai, care este situat pe tîrmul nordic al Malabarului. Acolo falfăe tricolorul francez peste un spațiu de 100 metri în lungime și de 20 metri în lățime. Regimul francez întreține acolo un păzitor, care pentru o lăfă de 1800 fr. pe an este însărcinat să ție în ordine prăjina flămurei.

Testamentul și mormântul lui Șir Ali. După cum spune fôia indiană „El Achbar“, Șir Ali a părăsit fără voiă capitala Cabul, pentru a trece în Rusia; el avea o presimțire că nu va mai reveni. De aceea își luă cu sine familia și averea, că-cî n'avea încredere în fiul sêu, Jacob Chan. În Balth și-a făcut testamentul; o copă după acesta a trâmăis-o la Cabul, ér originalul l'a păstrat la sine. Tot-deodată și-a esprimit dorința, ca, decă va muri pe drum, să fiă înmormântat în satul Casergea, lângă mormântul sântului Hogeia Abdallah Ansari, unde repauseză și tatăl sêu, Dost Mohammed. Din averea sa a destinat pentru scopuri pișe 7 lăchi de rupii (1 lach de rupii face cam 150,000 fr.). Este de observat și aceea, că între Afgani esistă de mult prorocia, că decă se va reintemeia imperiul indian, Afganistanul va fi încorporat cu el.

Mulțămire publică. „Soc. de lec. a stud. rom. dela archi-gimn. r. cat. din Clușiu“ își ține de sacră datorință a-și esprima sincera mulțămire următorilor p. t. d-ni colectanți și contribuenți mărinimoși, cari au bine-voit a-i întinde mână de ajutor. Și anume: a) La colecta d-lui colectant A. Codarcea, adm. prot. gr.-cat. în Aschileul mare au contribuit următorii: d-nii D. Coroianu 2 fior.; L. Huza 2 fior.; I. Georgiu 1 fior.; I. Moldovanu 1 fior.; I. Negreanu 40 cr.; I. Maxim 30 cr.; G. Trencă 50 cr.; I. Simocu 1 fior.; I. Popu 30 cr.; I. Marian 1 fior.; I. Petranu 1 fior.; I. Andrei 50 cr.; A. Cosma 1 fior.; A. Nemeș 1 fior.; G. Ciuca 50 cr.; d-na Rosalia Mureșianu 30 cr.; d-nii: G. Candale 20 cr.; I. Maxim 40 cr.; I. Demlea 20 cr.; în urmă: I. Ciupe 20 cr.; I. Epure 20 cr.; G. Andrei 20 cr.; V. Moldovan 20 cr.; M. Temeșianu 50 cr. și S. Temeșianu 20 cr.; ér d-nul colectante 1 fior. Suma 17 fior. 10 cr. b) La colecta d-lui colectant P. Roșca, protopresbiter gr.-or. în F. S. Petru au contribuit următorii: d-nii P. Roșca 2 fior.; N. Mureșianu 1 fior.; I. Andrei 1 fior.; I. Popu 1 fior.; A. Popu 1 fior.; P. Roșca 1 fior.; I. Georgia 1 fior.; V. Popu 1 fior.; E. Pinte 20 cr.; A. Chiffa 30 cr.; G. Cureau 20 cr.; A. Mureșianu 20 cr.; Tresnei 1 fior.; în urmă: I. Duca 10 cr.; V. Groza 10 cr.; I. Vergete 10 cr.; I. Bistrițianu 20 cr. Suma 11 fior. 40 cr. Primiți etc. Clușiu, în 18 Martie 1879 st. n. Georgiu Ilea, președinte. Alesandru Bene, secretar.

Statistică. — *Statistica instrucțiunii din Româniă.* Recapitulare generală a instrucțiunii, pe anii

Ș c ô t e:	1872-73	1873-74	1874-75	1875-76	1876-77
Băeți	2,190	1,363	1,301	1,978	1,500
Fete	277	315	319	346	352
Mixte	—	996	1,089	529	670
Total	2,467	2,674	2,709	2,853	2,522
Profesori	3,279	3,571	3,914	3,803	3,763
Profesóre	595	551	320	648	768
Total	3,874	4,122	4,234	4,451	4,531
Băeți	82,955	85,324	110,546	97,244	84,108
Pete	16,195	16,932	12,837	20,331	19,289
Total	99,150	102,256	123,383	117,575	103,397

Diferința asupra anului precedent					
	1872-73	1873-74	1874-75	1875-76	1876-77
Școle în plus	—	207	35	144	—
„ în minus	—	—	—	—	331
Profesori în plus	—	248	112	217	80
„ în minus	—	—	—	—	—
Școlari în plus	—	3,106	21,127	—	—
„ în minus	—	—	—	5,808	14,178

Notițe economice. — *Un consiliu pentru femei.* Dă-melor, dice Figaro, de vrei să aveți o față delicată ca petalul unei rose, nu beți vin în restul lui Martie și în April, seú, beți-l foarte suptiat prin apă. Ori-cine știe, că primăvera sângele este tot înfierbîntat, nu trebuie dar să se mărșăvească escitațiunea prin beuturi alcoolice.

— *Pentru spălarea periilor de păr* să nu te servești nici-odată de săpun, ci de apă de soda curată și caldă; și adică înmoe în ea peria cu perii în jos, ca să fiă numai aceștia în apă; după aceea lasă să se usuce peria la aer liber cu dinții în jos. Prin procedura acesta periile se fac nu numai curate, dar și foarte albe.

— *Cărbune pentru paseri de curte.* Decă prăjești bucate, grêu, orđ seú cucuruz (porumb, acesta e de preferit), așa încât grênele se prefac în cărbune, dar își păstrează forma, atunci găinile le mănâncă cu lăcomie. Urmașrea acestui nutremânt este, că ele arată mai bine, ceea ce se mărturisește prin roșeta creștelor, și ouă mai curênd și mai des.

C u g e t ă r i.

— Adevărata valoare practică a adevărului depinde dela legătura strînsă, în care stă el cu viața.

— Cu cât are cine-va mai multă judecată, cu atîta condamnă mai încet și cu mai multă precauțiune.

— Pe aceia, pe cari îi persecută sôrtea și nu-i învinge, îi încoronază în sfêrșit cu mâna sa proprieă ca pe eroii seî ceî mai cercați.

— Sclavul îndobitocit prin pozițiunea sa naturală, nu-mai atunci devine spăimîntător tiranului seú, când acesta îi apasă stomachul.

Momente de distracțiune.

— „Tată, afară este un sêrman om care ar da nu știu ce, ca să te vadă.”

— „Cine, copile?”

— „Un orb, tată!”

— *Amploiatul dela poștă:* Scrisoarea e prea grea, — trebuie să mai puî um timbru pe ea.

— *Țeranca:* Apoi atunci va fi și mai grea!

— *Bățul:* Mi-ai dat prea puțin, mai capet cinci bani!

— *Profesorul:* Trebuie să-ți rămân dator!

— *Bățul:* Îmi pare rău — dar nu te cunosc!

— *Profesorul:* Așa, atunci seđi ici — ți-oi da pentru cei cinci bani lecția din franceza.

Bibliografia.

Manual de esplicarea învățăturilor moralo-evangelice de Ms. N. Pacu, profesor la Seminarul din Galați, a eșit de sub tipar. — Cartea este aprobată de Sântul-Sinod al României. — De vindere în Galați la autor și în București la librăria Sococ. Prețul trei Lei noui.

— **Îndreptariu practic în toate afacerile financiale**, compus pe baza legilor și ordinațiunilor financiare ce sunt în vigoare, de Georgiu Popu, secretariu M. Reg. și președintele oficiului pentru măsurarea competențelor din Alba-Iulia. Broșura I. Blașiu, 1879. Tipografia seminarului gr.-cat. în Blașiu. — Costă cu portul postal 30 cr. Peste tot vor fi 6—7 broșuri. Broșura a doua va ieși în 20 Aprilie, a 3-a în 20 Maiu, și așa mai încolo, tot la 20-a și a fiă-cărei luni, până la complectarea opului. Prenumerățiunea se face pentru primele patru broșuri de odată cu 1 florin. Prețul celor din urmă 3—4 broșuri se va indica pe învățoarea ultimic broșuri din seria primă. Colectanții vor primi, dela 8 exemplare plătite, al 9-lea ca premiu.

— **Vocea Carpaților**, fôtiă politică, economică și literară, organ al partidului liberal, a început a apărea în Piatra. Abonament pe an 16 franci, pe 1/2 an 8 franci.

👉 Cu 31 Martie se încheie al doilea pătrar de an Ianuarie-Martie. Învităm dar pe acei onorați abonați, al căror abonament espiră, să bine-voescă a și-l renoi din vreme, pentru a nu suferi întrerupere în espedarea foii. Pentru noii abonați mai avem esemplare dela începutul anului (15 Octomvre 1878 st. v.); prețul abonamentului se pôte vedea pe copertă. — Rugăm pe acei abonați, cărora le lipsește vre un număr, să bine-voescă a ne înștiința, ca să li-l trâmitem.

Facem un apel călduros cătră toți Români ș care s priginescă o întreprindere literară de importanța acesteia. Depinde dela spriginul publicului, pentru ca ea să rivalizeze cu publicațiunile analoge ale altor națiuni, atât prin cuprins și valoarea artistică a ilustrațiilor, cât și prin ieftinătate. — Din anii I și II mai sunt încă esemplare cu prețul scădut de 3 fior. seú 7 Lei 50 bani anul 1877, și de 2 fior. seú 5 Lei anul 1878.

Editura.

Gicitură de șach

de A. I. H.

gii	ță-	ză-	meri
pa-	dalbi	Ful-	ghia-
pe	sbor,	u-	de

gră-	a-	dă,	V.	dă;	de	plu-	că-	Rês-	no-
Lungî	A.	ma	în	ai	ne	rii	rii	fi-	le
er	cer	véz-	e-	un	tesc	ori	pân-	ne	albi
Din	tro-	ca	te'n-	duh	țe-	cer-	turî	toa-	dind

roiu	ta	na-	re
cum-	a-	nă-	flu-
ear-	de	pli-	du-

Se deslegă după săritura calului.

Deslegarea giciturii de șach din N-rul 10:

Viorică de pe vale,
Drag odor venit din zori,
Înainte serii tale,
Tu pleci capul printre flori

Eú ca tine jos în lume,
Am a trece pe sub vînt,
Și ca tine fără nume,
Mê voiú duce în mormênt.

Bolintînă.

Deslegare nimerită primirăm dela: d-nele: *Amalia Pop* născ. *Gramă* din Blașiu; *M. Voicu* jun. născ. *Cicumban* din Brașov; *Marina Hussu* născ. *Mantenu* din Brașov; *Paraschiva Neguș* născ. *Iovca* din Brașov; *Emilia Onoșu* născ. *Ciavoschi* din Usdin; d-rele: *C. Pricu* și *V. Nicolau* din Brașov; *Eufrosina F. Ciceu* din Brăila; *Elena D. Iarca* din Brașov; *Sidonia Mateiu* din Lipova; *Maria Mihălescu* din Slănic; *Elisabeta Bărbușiu* din Slănic; *Pulcherie Badu* din Galați; *Ida Mladin* din Macea; *Cleopatra Strâmbu* din București; d-nii: *A. D. Mihălescu* din Galați; *Fr. Ionescu* din Galați; *O. Djujanschi* din Sucéva; *E. Mieu* din Arad; *N. Martinovici* din Topolovețu; *G. M. Zănescu* din Brașov; *A. St. Fl.* din Blașiu; *L. D. Spânul* din Sucéva; *G. T. Bulaban* din Galați; *Al. Panteli* și *N. Turca* din Galați; *I. Strevoiu* din Zernești; *Ioachim Ciurea* din Bran; *Ilie Gherghely* din Cernăuți; *St. Popescu* din Cernăuți.

Deslegarea giciturii de semne din N-rul 10:

O dómne, dómne! ce bine-mi pare,
Că sum mlădiță de viță mare,
Că sum nepotul acelor soldați,
Ce sunt și astăzi de toți laudați
Și veđ ér ceriul senin și stelos,
Ce-l știe lumea de secli nuoros ...

Deslegare nimerită nu primirăm dela nimeni.

Posta Redacțiunii.

D-lui *S. Fl. M., Siretiú.* Am primit tóte. Mulțumită. Vê vom scrie cât de curênd. — D-lui *M. S., Magura.* Satira v'a reușit, dar nu o putem publica într'un diar cetit mai cu samă de femei. — D-lui *I. M., Brașov.* Amăgirea este bunisôră, dar încă nu-i de publicat. O nôpte amăgitoare e curioasă în felul seú. Un amant, care iea luna drept iubita sa „cu pieptul desfăcut” e un ciudat amant, și, deú, nu prea galant. Gicitórea la timpul seú. — D-lui *I. G., Cernăuți.* Când le va veni rêndul. — D-lui *N. M. T., Sibiu.* Când vom avea spațiu.

9 2213